

El document del mes de juliol de l'AMR

Una carretera per al Port de Roses

La metamorfosi de la primera línia de mar rosinca

Dades arxivístiques

CAT AMR 1.1. Fons Ajuntament de Roses, 5.2.8., Camins i carreteres. Projecte d'urbanització parcial i alineacions davant de la casa d'August Pi Sunyer per la

construcció de la carretera del Port de Roses. 4 de gener de 1930 - 20 de febrer de 1931. Català i castellà.

Història arxivística

L'expedient del projecte d'urbanització parcial i alineacions davant de la casa d'August Pi Sunyer per la construcció de la carretera del Port de Roses és un dels pocs expedients urbanístics que van sobreviure a la neteja efectuada en un moment indeterminat després de la Guerra Civil per part de les autoritats franquistes. La raó per la qual es conserva, però, és prou clara. Fins fa poc es trobava instal·lat juntament amb l'expedient d'enderroc de la mateixa casa d'August Pi Sunyer de l'any 1939, com a antecedent de les actuacions realitzades sobre la finca.

Contingut

La construcció de la carretera de servei del Port de Roses va comportar un canvi dràstic del front de mar rosinc i pels qui l'habitaven. Les cases situades a primera línia van veure la construcció d'un nou vial, més ample, que els separava d'un mar que havien tingut fins aleshores a tocar. Aquest va ser el cas, sobretot, de la casa de la família Pi i Sunyer, situada a la plaça de la Constitució, a tocar de l'aigua i construïda entre 1876 i 1877.

Aquest nou vial de l'Estat obligà a l' eminent catedràtic de fisiologia August Pi Sunyer a redactar un projecte d'alineació parcial de la seva finca. El projecte va ser redactat per l'arquitecte figuerenc Pelai Martínez Paricio (1898-1978), autor de nombroses obres a Roses, de les quals cal destacar el safareig públic municipal de 1931, nombroses cases d'estiueig a Canyelles Petites i Grosses, a més d'un projecte d'urbanització de la plaça del Peix als anys vint, redactat poc després de sortir llicenciat de la universitat i que no va reeixir. En el projecte es dibuixa, sobre tela, la nova alineació de la casa i la seva galeria respecte la nova carretera que s'interposava entre l'habitatge i el mar.

Aquest projecte s'afegia al llarg procés urbanístic i judicial entre la família i l'Ajuntament de Roses per la situació de la casa al mig de la plaça. Aquest conflicte acabaria amb l'enderroc de la casa l'any 1940, tot aprofitant l'exili dels seus propietaris i la màniga ampla que tenien les autoritats rosinques vencedores de la guerra. Un estira-i-arrotonsa que s'arrossegava des de finals del segle XIX i que interpel·la directament a com fou el creixement urbà de Roses i com alguns s'apropriaren dels terrenys guanyats al mar, un fet que mereix una investigació a fons per dibuixar l'evolució del front marítim a partir de la caiguda de l'Antic Règim.

Context

El Port de Roses ha estat sempre un punt neuràlgic de l'economia empordanesa des de temps antics. Als anys vint del segle passat, el creixement del port féu necessària la construcció d'una carretera de servei llargament reivindicada per comerciants i armadors. Roses era la porta de sortida de les mercaderies i fruits de gran part de les comarques gironines més septentrionals i necessitava dotar-se d'infraestructures clau per no quedar enrere respecte d'altres ports catalans. Fins a l'any 1930, els grans carruatges havien de passar pel carrer de Davant o carrer del Doctor Jaume Pi i Sunyer, massa estret i transitat, i travessar el no menys complicat gual de la riera dels Ginjolers.

El vial acabat de construir va canviar per sempre aquella visió tradicional de les postals i fotografies de la Roses del tombant del segle XX. Una primera línia marítima que havia estat retratada centenars de vegades per fotògrafs amateurs i professionals i que mostrava un nucli tradicional allunyat de les transformacions urbanes d'altres indrets

costaners catalans. Aquella carretera, a banda de l'alineació d'algunes cases, era un punt i a part per a l'economia i l'urbanisme rosinc.

Més informació

Barris, Josep Maria. "De Roses al món per terra, mar i aire" a *Roses o la recerca de la zona grisa*. Roses, Ajuntament de Roses, 2008.

Junyent Comas, Rosa; Tarragó Cid, Salvador (dir). *El port de Roses*. Hospitalet de Llobregat: Direcció General de Ports i Costes, Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya, 1991.